

Rik Coolsaet

- vrijdag 30 januari 2009

wvv © Wouter Van Vooren

Elke week dwalen we met een bekende medemens door zijn of haar boekenkast en karakter. Rik Coolsaet is hoogleraar internationale betrekkingen aan de Universiteit Gent.

Rik Coolsaet heeft geen wijn nodig. Hij heeft boeken. 'Ruik eens? Huxley, 1932. Of deze: Wells, 1920.' Zoals het een ware kenner betaamt, weet hij welke boeken rijp zijn en welke nog een paar jaar in de kast moeten blijven. 'Hoewel zeer mooi, is deze te jong. Zijn geur is nog iets te scherp.' Reynebeau, 1995 vliegt met een zwier terug op zijn plaats. Lezen doe je in dit huis met je neus.

Dat dit geen gewoon huis is, heb ik onmiddellijk geroken. Maar volgens Rik Coolsaet zou ik het ook moeten zien! 'Je bent hier in de Esseghemstraat. Doet die straatnaam een belletje rinkelen?'. Er rinkelt gênant weinig in mijn hoofd. Zou het iets met wijn te maken hebben? 'Even verderop heeft René Magritte geleefd en geschilderd.' Ik kijk naar de foto's in *René Magritte, Esseghemstraat 135, Jette-Brussel* van Jan Ceuleers. De gelijkenis tussen Coolsaets huis en dat van Magritte is inderdaad treffend: de trap, de deuren en zelfs de deurklinken zijn identiek. Dit is duizend keer beter dan een wijnkelder! Bij wijze van spreken.

'Heel wat lezers kennen waarschijnlijk *The time machine* en *The war of the worlds* van Herbert George Wells. Wells en Jules Verne worden beschouwd als de vaders van sciencefiction. Wat weinig mensen echter weten, is dat Wells ook non-fictie schreef. Hij was zeer ontevreden over de geschiedenisboeken in de negentiende eeuw. Dus schreef hij er zelf maar een: *The outline of history*. Een kanjer van 1324 pagina's.' De bedenkelijke frons op mijn voorhoofd is de professor niet ontgaan. Is een kanjer op leeftijd nog betrouwbaar? 'Natuurlijk! Als je vandaag probeert om iets uit het verleden te begrijpen, moet je eerst proberen om te achterhalen hoe de tijdsgenoten naar de wereld keken. Daarvoor moet je af en toe een heel oud boek ter hand nemen. Zo hou je je mentale gezondheid in evenwicht.' Het is mooi dat Rik Coolsaet niet alleen de geschiedenis, maar ook de boeken in een nieuw perspectief plaatst. De bibliotheek als een dokterspraktijk zonder wachtzaal.

'Het volgende boek dat ik wil lezen is *Glimpses of world history* van Jawaharlal Nehru. Hij heeft dit werk geschreven voor zijn dochter, Indira Gandhi, toen hij in gevangenschap zat. Kun je je zoiets voorstellen? Hij zat in een cel van twee op twee, schreef 992 pagina's vol met wereldgeschiedenis en dit zonder enige bron bij de hand. Ik wou dat ik dat kon.'

Op de werktafel van Rik Coolsaet staat nog een dozijn boeken te wachten. Ze zitten ongeduldig tussen twee beelden geklemd. Ik zie *Utopia* van Thomas Moore, *Afscheid van Magritte* van Guido

Fonteyn en *Reclaiming America from the right* van Paul Krugman. 'Dat is de ondertitel van *The conscience of a liberal*, het recentste boek van Krugman. De man heeft op 13 oktober de Nobelprijs voor economie ontvangen. Die dag kon je op zijn blog lezen: 'A funny thing happened to me this morning.' Deze nuchterheid typeert ook zijn analyses. Zijn werk doet me denken aan *The liberal hour* van de grote econoom John Kenneth Galbraith.'

'Ik heb ontzettend genoten van *De tocht van de tienduizend* van Xenofon. "Lezen dat boek!, heeft Rik Van Cauwelaert me ooit op het hart gedrukt. Ik ben hem daar erg dankbaar voor. Xenofon schreef het werk in de vierde eeuw voor onze tijdrekening, maar het blijft zijn waarde behouden. Er staat bijvoorbeeld een heel oude wet van de wereldpolitiek in: als twee volkeren tegenover elkaar staan en het eerste land voelt zich door het tweede bedreigd, dan zal het tweede land daarop reageren door zich te bewapenen. Daarop voelt het eerste land zich bedreigd en zal het ook reageren. Het bewijst dat de perceptie van de realiteit belangrijker is dan de realiteit zelf. De realiteit wordt namelijk bepaald door de manier waarop we de dingen ervaren en door de manier waarop we daar vervolgens op reageren. Ik herhaal nog eens mijn les in bescheidenheid: grijp af en toe terug naar een heel oud boek om de ideeën van vandaag in het juiste perspectief te plaatsen.'

'Heb ik je al verteld over Norman Angell?' Een geschiedschrijver? 'Zeer goed! Ruik eens.' Ik snuffel aan pagina 170 van het net een eeuw oude *The great illusion*. Inderdaad. Dit moet een geschiedschrijver zijn. 'De grote illusie van de geschiedenis en van de toekomst is de gedachte dat oorlog uitkomst biedt voor politieke problemen. Oorlog en geweld berokkenen zoveel schade dat de overwinning slechts op papier zichtbaar is. Dit boek van Norman Angell uit 1909 herinnert ons aan de illusies die sommigen vandaag nog koesteren.'

Rik Coolsaet houdt er verontrustende lijfboeken op na. *Moorddadige identiteiten* van Amin Maalouf bijvoorbeeld. 'Het is een ontzettend mooi non-fictieboek. Door mensen te vergelijken met diamanten toont hij aan hoe ieder van ons een unieke persoonlijkheid heeft. Een ruwe diamant bestaat uit verschillende facetten die voortdurend worden bijgeschaafd en zo vergaat het ons ook. Wie we zijn, hangt af van de taal die we spreken, de god waarin we geloven en van de ervaringen die we elke dag opdoen. Vooral taal en religie liggen zeer gevoelig. Als iemand zich op een van deze facetjes aangevallen voelt, zal die persoon de solidariteit van soortgenoten zoeken. Zo ontstaat een groep die zich bedreigd voelt en als een roofdier zal reageren. Dan kan een identiteit moorddadig worden.'

Rik Coolsaet kruist zijn armen. 'Dus, beste Sarah, wat hebben we vandaag geleerd?' Eén: lees met je neus. Twee: bezoek een bibliotheek in plaats van een dokter. Drie: lees af en toe een heel oud boek om je mentaal evenwicht te verzorgen? 'Prachtig! Kom, dat verdient een rondleiding in het huis van Magritte!'

Sarah Vankersschaever